

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Resnica ostane:

Rešitev je samo v kmetstvu

Zmeraj je veljala in še danes velja resnica, da velikih vprašanj ni mogoče rešiti z majhnimi, polovičarskimi potezami in ukrepi.

Zdi se, kakor da so pri nas nekateri ljudje za to resnico gluhi in slepi. Svetovna gospodarska in duhovna kriza je tudi našo državo zajela s tako silo, da jo bridko občuti tudi njen temelj: kmet. Ako sedaj res hočemo to krizo premagati in ozdraviti, so vsa sredstva, ki smo jih uporabljali doslej, nezadostna in celo škodljiva.

Nismo črnogledi in nočemo nikomur očitati, da ne bi imel dobre volje. Toda dobra volja še ni vse. V naših razmerah ne pomaga skoraj nič.

Kaj nam koristi, če v visokih besedah oznanjamo zveneča gesla, pa pri tem ostane vse, kakor je bilo?! Kaj koristi nam kmetom govorjenje o vseh najlepših narodnih in državljskih zakonih, če pa nas zraven eksekutor drži za vrat, če ne moremo vnovčiti pridelkov, če nam propadajo domačije?!

Teh »če« je toliko, da nas je groza.

Kaj nam to dokazuje?

To nam kričeče potrjuje, da pot, po kateri se giblje naše javno življenje, ni prava. Treba bo, če bomo hoteli rešiti svoj dom, kreniti v drugo, bolj zdravo in bolj potrebam in razmeram ustrezajočo smer.

Ko motrimo javno življenje, ne smemo nikoli pozabiti, da je posebno pri nas v Jugoslaviji in prav za prav na vsem Balkanu temelj družabne stavbe kmet. Ali ni tedaj protinaravno, če iščemo vseh mogočih zdravil zanj — brez njega?

Zdravnik, ki hoče zdraviti bolnika, ga obišče, natančno pregleda in se z njim posvetuje. Pri nas pa bi radi ljudje zdravili, pa si bolnika niti ne ogledajo niti ga ne vprašajo, kako se počuti. Tako zdravljenje pa ne more biti in tudi nikoli ni niti pravo niti uspešno.

Ako torej res hočemo pomagati, je treba urediti delo tako, da bo tisti, ki je pomoči najbolj potreben, to je naš kmet, prišel do besede. Dati mu je treba prilike, da bo sam povedal, kaj ga najbolj teži in kako si upa pomoči. To se pa nikakor ne sme goditi po naročilu s katerekoli strani.

Dokler ne bo imel kmet te možnosti, bo ostalo vse delo na papirju ali pa se bo gubilo v praznih besedah. Mi kmetje pa smo siti besedi in želimo dejanj. Želimo in zahtevamo, da pridi kmetstvo v javnem življenju v taki meri do veljave, ki bo v soglasju z njegovo številčno in gospodarsko pomembnostjo. Šele kdor bo to izvedel, bo res koristil državi, narodu in človeštvu, vsi drugi pa ostanejo za nas — slamnati apostoli.

na dr. Mačka, češ da dela v njegovem duhu in njegovem smislu. Kljub temu pa priznava tudi Dragoljub za voditelja zemljoradnikov Joco Jovanovića.

Skupna zborovanja

Po Bosni in Hrvatski prirejajo skupna zborovanja seljaško demokratska koalicija in zemljoradniki. Do večjega zblizanja med grupami izvenparlamentarne opozicije, to je onih skupin, ki so šle na petomajske volitve na listi dr. Mačka, do sedaj ni prišlo. Napovedujejo pa ožjo združitev med njimi na podlagi skupnega programa. Iz teh opozicionalnih grup se je izdvojil edino dr. Spaho s svojimi muslimani, ki je pristopil v JRZ.

Skorajšnja bodočnost bo položaj docela razčistila in tudi slovensko kmetstvo ljudstvo bo našlo svoje pravo mesto.

Sloga jači — nesloga tlači

Grenak je kmeti kruh, od ranega jutra do pozne noči mora trdo delati, da si pridela kruha za sebe in za svojo družino. Ko pa pride nedelja, pozabi ves trud delovnih dni in se ves posveti notranjemu življenju in počitku. Lepa je nedelja na kmetih, nekaj svečanega je v njej, tako da se človek telesno in duševno popolnoma odpočije.

Zadnja leta gospodarska nesreča vedno bolj bije našega kmeta, težke skrbi ga vedno bolj ubijajo in mu jemljejo povrh vsega še nedelje. Kdor gre ob nedeljah na kmete, povsod samo pritoževanje nad krizo, ki pa se na koncu pretvori v zabavljanje čez vse. Kako je bilo lepo, ko smo kot otroci brali, da so se naši dedje zbirali pod vaško lipo in so si pripovedovali o starih ter sanjali o bodočih časih. Nič več ali zelo malo je tega po kmetih v današnjih časih. Vsak se potegne nazaj in živi bolj zase. Enotnost vasi je morda za vselej uničena.

Pravijo, da se v skupni nesreči živijo, ki so sicer med seboj na sovražnih nogah, kot pes in mačka, vol in koza itd., dobro razumejo in si ne naredijo ničesar hudega. Ali naj bomo v tem oziru slabši kot živali. Ko našega kmeta tarejo vse mogoče nesreče, gospodarska kriza, slaba letina in druge skrbi, tedaj se najdejo brezvestni ljudje, ki uživajo brezskrbno sadove kmetovskih rok in mesto da bi mu bili zato hvaležni, ubijajo z brezvestno časopisno gonjo in z vzbujanjem starih političnih strasti enotnost naše vasi. Kmet je našantan proti kmetu, žena proti možu, otroci proti staršem. Ali smo res slabši od živali, da se še v nesreči ne moremo znajti skupaj?

Od učenjakov zapadnih narodov Nemcev in Angležev je izšel nauk, da povsod v naravi močnejši zmaga slabši pa podleže. In res, narodi, ki so dali te učenjake, so podjarmili slabotnejše

Nekaj misli ali

značilne posledice političnih dogodkov

Odkar je bila odobrena nova politična stranka »Jugoslov. radikalne zajednice«, ali skrajšano JRZ, ki jo sestavljajo bivša radikalna, muslimanska in SLS, se je pričelo oživljati politično življenje po vsej državi. Vodstvo radikalne zajednice je izdalo proglas, s katerim naj se organizacijsko delo prične povsod naenkrat.

Moč izvira iz kmeta

Tako razpoloženje vlada na deželi. In upravičeno. Razočaranje množice gledajo okrog sebe in iščejo tistega, ki jim bo pomagal. Begajo sem in tja, dokler ne spoznajo, da so sami sebi najbližji in da je rešitev v njih samih. Vsa moč in oblast izvira iz njih. Treba je iz tega spoznanja preiti k delu in se polastiti javnega življenja. Organiziran kmeti pokret je tista sila in tista moč, kjer leži ključ za rešitev vseh političnih, gospodarskih in socialnih vprašanj naše države. Vsestranski kmeti pokret bo prav hitro rešil tudi hrvatsko vprašanje, o katerem danes vsi govore in pišejo, a nihče ne pove, kako naj se reši.

Kmeti klici z juga

Prišel je čas, da se vse kmeti ljudstvo strne v bojne vrste in začne korakati naprej do zmage. Kmeti klici se že čujejo z našega juga, iz Šumadije in Bosne. Hrvatska je vsa objeta v seljaškem pokretu, čeprav jo teži hrvatsko vprašanje, vsled česar ne more pokazati svojega pravega kmetijskega obraza. In tudi slovenski kmet utrjuje svoje vrste, da stopi skupno v kmeti kolo.

V Srbiji in po ostalih južnih delih države se najbolj gibljejo izvenparlamentarne grupe bivših Davidovičevih demokratov in zemljoradnikov. Med njimi prireja največ sestankov dr. Dragoljub Jovanović, ki vneto razširja misel vsestranskega kmetijskega pokreta. Široke kmetijske množice pa sprejemajo navdušeno to misel in ji sledijo. Davidovič in vodja zemljoradnikov Joca Jovanović z akcijo Dragoljuba Jovanovića nista posebno zadovoljna in sta že parkrat svoje nezadovoljstvo očitno pokazala. Dragoljubova akcija se jima zdi preveč ostra in prelevičarsko usmerjena. — Dragoljub Jovanović se sklicuje pri svojem delu

parode, oni imajo kolonije, kjer izrabljajo na najbrezvestnejši način tamošnje domačine. Pri teh narodih se je razvil kapitalizem, ki izrablja in uničuje slabejšega.

Mi Slovani pa moramo proti temu postaviti drug nauk, ne v medsebojnem uničevanju, ampak v medsebojnem sporazumu moremo napredovati. Tega se moremo posebno držati mi slovenski kmetje. Kmet je pripravljen z vsakim delati, če le pošteno misli in dela. Nikoli ne more nobeden vse ljudi spraviti pod en klobuk, da bi

bili vsi ljudje enih misli, toda s tem pa še ni izključeno sodelovanje.

Pet let že mori našega kmeta gospodarska kriza, koliko gorja je povzročila v naši vasi. Vsako gorje se mora obrniti v dobro in tudi gorje gospodarske krize mora naš kmet obrniti v to, da poglobi vaško slovo in kmetsko zavest. Kdorkoli bi hodil med vas in bi šuntal kmeta, vedite, ta vam ne želi dobro, ker ruši slovo, zakaj slova jači — nesloga tlači in ti ljudje vas hočejo še naprej tlačiti.

Po potih novega časa

Spremembe, ki nastajajo na vseh poljih javnega življenja, povzročajo vedno večje potrebe in pogosto razpad v družabnem sestavu. Take spremembe so bile tudi v preteklosti vzrok hudih gospodarskih kriz. Voditelji in narodno-gospodarski delavci, ki nam jih je ustvarila kaka doba pod vplivom najrazličnejših činiteljev, so pri takih spremembah glavni vzrok, da se življenje ne more razvijati po zahtevah novega časa in načelih nove kulture. S svojim naravnim razvojem želi ta izločiti vso staro miselnost in zastarela načela v gospodarstvu in javnem udejstvovanju. Kadar bodo prenehale te spremembe, neha tudi napredek kulture. Ves razvoj človeštva obstane. Ta boj med staro in novo miselnostjo pa je toliko težji, ker nov razvoj iz spoštovanja do starine, iz pijetete do zastug delavcev preteklega časa, noče in mnogokrat tudi ne more na starih razvalinah ustvariti časa primerne gospodarskega, socialnega in kulturnega udejstvovanja. Danes razmere brezpogojno zahtevajo ne glede na pijeteto in spoštovanje, da se za uspešen razvoj vsega javnega življenja staro popolnoma izključi in da vse udejstvovanje prevzame v roke nova miselnost, ki je dozorela v novi dobi in zahtevah sedanjega časa. Potrebno je to zlasti v gospodarskem udejstvovanju, o katerem hočem govoriti.

Zavedati se moramo, da še nikdar dosedaj niso narodi v svetovni zgodovini tekmovali tako borbeno, na življenje in smrt, za prvenstvo v napredku, za plasiranje in odprodajo svojih produktov na svetovnih tržiščih. Produkti ene drža-

ve izrinjajo druge. Naprednejši narodi, ki so pravočasno spoznali spremembo vsega kulturnega razvoja, so se tudi pravočasno prilagodili zahtevam nove trgovine in spravljajo na trg takšne proizvode, kakršne današnji konsument zahteva. Razume se, da pri tem pridelki zaostalih držav vidno izgubljajo s tržišča, dokler vsled zaostalosti in nerazumevanja modernega časa popolnoma ne izostanejo. Kakšna gospodarska škoda je to za dotične države, o tem ni treba razpravljati.

Nekako med temi državami in narodi smo tudi mi. Saj klub krizi še danes vidimo tisto zastarelo travništvo, ki ne more biti podlaga dobre živinoreje; saj obdelujemo polje kot so ga obdelovali naši očetje in dedi. Vso zimo polovica kmetovalcev krmi živino s slamo; naša gorica je zasajena z direktorji, v naših sadovnjakih vidimo sadne sortimente, ne pa sadovnjakov za pridobivanje. Sadje prodajamo nasuto v vagone kot blaten krompir, kar je popolnoma protivno današnji trgovini. Drevja sploh ne očitimo, da o škropljenju niti ne govorimo. Postranska je stvar, kakšen je plemenjak pri živini, samo da se dotična žival obreji. Povsod, kamor-koli se obrnemo, smo zastareli in delamo po navodilih pradedov. Novi čas pa neusmiljeno gre preko nas in bomo žrtev njegovega kopita, če ga ne bomo razumeli. Se je čas! Smo zdrav rod, sposoben, če hoče kaj napraviti, zato pozabimo na staro in se oprimimo novega pridobivanja v vseh panogah gospodarstva in kmetijstva. Kako? — o tem sem že pisal, podrobneje pa bom o tem še razpravljal.

nalog, ki jih v današnjih razmerah stavi narodno-obrambno delo. Manjka pa ji potrebnih sredstev. Zato poziva CMD ves narod, naj njeno delo podpira in pomaga narodno in gospodarsko okrepiti in utrditi naše meje. Pri tako majhnem in revnem narodu, kakor smo mi, je škoda vsakega

Monsignor Tomo Zupan
dolgoletni prvemestnik CMD

poedince, ki se izgubi v tujcih, pa tudi vsake ped zemlje, ki nam jo iztrga tujec. Pomisliti je treba, da je naša meja življenjsko vprašanje nas vseh. Če se nam bratje na meji potujčijo in zapadejo v tujo gospodarsko sužnost, pride vrsta na nas! Zato dela zase, kdor dela za okrepitev našega življa ob meji.

Družbi predseduje idrijski rojak inženjer Mačkovšek. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor. CMD šteje okrog 8000 članov, kar je z ozirom na njen pomen vsekakor premalo.

† Župnik Ivan Vrhovnik
idejni ustanovitelj CMD

Ob otvoritvi skupščine se je predsednik v lepih besedah spomnil pokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, nato pa vseh članov družbe, ki jih je v zadnjem poslovnem letu pokosila smrt.

Maršalatu dvora je bila poslana vdanoštna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru., kar je skupščina sprejela z navdušenim odobravanjem.

Glavne skupščine so se udeležili zastopniki številnih kulturnih, znanstvenih in drugih društev in ustanov, zastopniki oblasti in občin, ki so vsi čestitali CMD za njeno dosedanje delo in želeli, da bi bilo njeno delovanje v novem polstoletju še bolj plodonosno. Tej želji se toplo pridružujemo tudi mi.

Petdesetletnica CMD

Družba sv. Cirila in Metoda je bila ustanovljena leta 1885. kot šolska družba, ki naj bi varovala narodnostne pravice slovenskega jezika

krajih je treba še buditi narodno zavest in zlasti na meji proti Nemcem slovenskemu življu tudi gospodarsko in socialno pomagati. Prav ta okol-

Sami mladi idealisti, tvorci naše bodočnosti v tečaju Ciril-Metodove družbe, na katerem so predavali naši najzaslužnejšinarodno-obrambni delavci

povsod, kjer so bile najbolj ogrožene: na narodnostni meji proti Lahom, Nemcem in Madžarom.

Družba je ustanavljala otroške vrtee in šole po Koroškem, Goriškem in v Trstu, pa tudi po Spodnjem Štajerskem in Kranjskem. Vojna je njeno lepo delo prekinila.

Po vojni so nekateri mislili, da je narodno-obrambna dela konec, razmere pa so polagoma dokazale vprav nasprotno. Na vseh koncih in

nost je povzročila pri družbi spremembo pravil. Danes družba ni več le šolska, ampak splošna narodno-obrambna ustanova. Kajti naroden, ponosen in samozavesten je človek lahko samo tedaj, če je gospodarsko neodvisen.

Zadnje nedeljo je CMD proslavila 50letnico s slavnostno skupščino v Trgovskem domu v Ljubljani. Iz poročil odbora posnemamo, da se družba zaveda svojih novih gospodarskih in socialnih

Teden domače politike

JRZ

se pridno organizira. Baje bodo vstopili v JRZ tudi Nemci. V Dravski banovini je najbolj viden

Dosedanji ban dr. Dinko Puč

znak tega dela sprememba v vodstvu. Mesto dosedanjega bana dr. D. Puča smo dobili

novega bana

v osebi dr. Marka Natlačen. Novi ban je izšel iz vodilnih vrst bivše SLS in je naši javnosti

Novoimenovani ban dr. Marko Natlačen

znan. Po rodu je iz Vipavske doline na Primorskem.

Opozicijske stranke

se gibljejo in družijo v več smereh ter razvijajo živahno delavnost. Učakujemo, da se v prihodnosti, v južnem delu države pa prireja številne shode zlasti Hodžerova

narodna stranka.

Ta zahteva: znižanje dolgov vseh pridobitnikov (kmetov, obrtnikov in trgovcev) na temelju kmetijskih pridelkov. Obrestna mera za hipotekarne dolgove ne sme znašati nad 4%. Odločno je proti federaciji in pravi, da bi bila škodljiva za državo. V Sloveniji je vodja te stranke dr. Ivo Potokar iz Kamnika.

Dr. Dragoljub Jovanović

je zastopnik levega krila združene opozicije in pravi, da so Hrvati bili vedno za Jugoslavijo in žele sodelovati s Srbi. Sodelovati pa so pripravljeni samo s poštenim srbskim kmetom.

Tedenski zun. politični pregled

Politična napetost v mednarodnem svetu se v preteklem tednu ni prav nič zmanjšala. Prej je mogoče trditi, da se je še poostrila, zlasti po

zasedanju DN v Ženevi,

na katerem je silno ostro nastopil angleški odposlanec Hoare, ki je v svojem govoru obsojal način, kako se rešujejo zamotani spori. Njegov nastop je vzbudil v vsej svetovni javnosti največji odmev, zlasti med malimi narodi, o katerih je predstavnik Anglije dejal, da so tudi ti upravičeni braniti svojo samostojnost in neodvisnost.

Českoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš je bil izvoljen te dni za predsednika Društva narodov.

Ozračje pojmov, ki je morilo ženevsko diplomatsko javnost, se je s tem znatno razčistilo. Italijo pa je seveda angleški nastop precej razočaral. To razočaranje je sicer skušal nekoliko ublažiti francoski min. predsednik Laval, poudarjajoč potrebo svetovnega miru in prijateljstvo do Italije. Kakor je mednarodni svet z zadoščenjem sprejel nastop Anglije, tako je bil v tem večji meri razočaran nad nastopom Francije, ki je tudi tokrat zelo nejasno skušala posredovati za mirno rešitev abesinsko-italijanskega spora.

Italija

pa očitno tudi s tem poslednjim zasedanjem DN ni dobila zadostnega zadoščenja, zato je popolnoma jasno odgovorila, da je odločena samostojno braniti svoje interese do konca. V znatni meri je svoje priprave v Afriki povečala in poživila in zadnje dni se celo govori, da bo izstopila iz Društva narodov. Čim stori Italija ta korak, je jasno, da bo imela proste roke v Afriki ter je potem udar v abesinskem sporu neizbežen. Tega se dobro zaveda

Abesinija,

ki se na ta korak mrzlično pripravlja. Kakšno stališče bodo v tem slučaju zavzele druge vele-sile, je težko reči; jasno pa je, da bodo vse branile svoje kolonialne interese v Afriki. A tudi Nemčija bo v tem slučaju posegla vmes, ker že dolgo čaka ugodnega trenutka, da postavi svoje zahteve po kolonijah v Afriki.

Nemčija

že ves pretekli teden slavi v Nürnbergu zmago narodnega socializma. Na ta kongres hitlerjanske stranke se je zbralo na stotisoč zvestih strankinih pristašev in delavcev nove Nemčije. Ves čas je bil navzoč tudi sam Hitler, ki je v večjih govorih razpravljal o najrazličnejših vprašanjih. Vsa mednarodna javnost je ta kongres v Nürnbergu spremljala z velikim zanimanjem.

V Švici

je bilo ljudsko glasovanje o izpremembi ustave, kar si želijo zlasti švicarski klerikalci. Pri glasovanju pa so prav »čedno« pogoreli. Velika večina švicarskega ljudstva se je izjavila za demokratsko ustavo, ki je sedaj v veljavi, odklonila pa klerikalno zahtevo po stanovski ureditvi države.

Na Poljskem

so bile volitve v parlament, o čemer smo poročali že v zadnji številki. Končni volivni rezultat pa je bil šele pozno znan, pač zato, ker vlada ni z njim prav nič zadovoljna. Ljudstvo se v veliki večini volitev ni udeležilo, kajti ni imelo svobodne izbire kandidatov, temveč so bili ti že vnaprej določeni.

V Grčiji

vre naprej v notranji politiki. Boj za monarhijo in proti njej se bije v nezmanjšanem obsegu. Zadnji teden je nastal spet večji upor med generali, ki zlasti živo posegajo v notranje politične razmere.

Samuel Hoare, angleški zunanji minister, katere-mu prištevajo največ zaslug za ublažitev spora med Italijo in Abesinijo

Žena je večna mati narodova

Na kongresu narodno-socialistične stranke v Nürnbergu je kancelar Hitler govoril tudi strankinemu ženstvu. Pri tem je izrazil nekaj zdravih misli, ki so veljavne tudi za nas. Med drugim je izvajal:

V ženi vidimo večno mater svojega naroda in življenjsko, delovno in bojno družico možev.

Za ženo nikakor ne pomeni ponižanje, ako postane mati, ampak nasprotno: V tem je njeno največje povišanje. Za ženo ni večje plemenitosti nego je ta, da je narodovim sinovom in hčeram — mati.

Kakor Nemci, tako posvečajo vso pažnjo ženi in ženskem vprašanju Rusi, Francozi, Italijani in vsi kulturni narodi. V vsem tem delu je kljub različnim hočenjem opazati isto skupno težnjo: Osvoboditi in dvigniti ženo v vsakem pogledu na tako višino, da bo popolnoma dorasla svoji najvišji naravni nalogi: materinstvu. Človeštvo se je pričelo zavedati, da je brez dobrih, požrtvovalnih in idealnih mater vsako delo jalovo. Mati je namreč tista sila, ki oblikuje temeljne poteze človekovega značaja. Kdor je iz materinega naročja izšel čvrst, zdrav in duševno svež, ta bo lahko narodu koristil. Vsi drugi brez lastne krivde ostanejo suhe veje.

Mogoče ste tudi Vi med tistimi

ki smo Vam zaupali ter Vam pošiljali »Kmeti list« brez presledka skozi pol leta v trdni veri in prepričanju, da se boste sami zavedali svoje dolžnosti in pravočasno poravnali zapadla naročnina, pa tega iz bogve kakega razloga niste storili. Vpoštevamo, da Vam dela naročnina kljub temu, da je nizka, resnične težave; vendar najljubše prosimo, da Vas ne bo treba radi teh par dinarjev še po enkrat opominjati, da poravnate zaostanek, ki ga dolgujete na naročnini, še tekom tega meseca.

Za dvig naše vasi

Slovenska kmetška mladina gradi temelje novi kulturi

V nedeljo 15. t. m. je enajstič zborovala slovenska kmetška mladina, organizirana v Društvih kmetških fantov in deklet, ko je pregledovala delo Zveze kmetških fantov in deklet, dajala na njenem rednem letnem obnem zboru smernice za bodoče delo in ugotovila dobre in slabe strani svojega delovanja v preteklem poslovnem letu. Občni zbor se je vršil, potekal in se zaključil v najlepšem redu, soglasju, slogi in tovarištvu. V današnjih dneh, ko je vse utemeljeno v materializmu, je edino kmet, posebno pa še kmetška nepokvarjena mladina tista, ki v brezprimerni ljubezni do svoje grude sledi samo njenemu klicu, ki se ne zmenja ne za visoke fraze ne za obljube, temveč, ki tako realno misli, da natanko vé: le kakor si bo sama, brez vsakršnega drugega upanja, izoblikovala trdne temelje, le taka bo slovenska kmetška bodočnost.

Krepke besede dejanj

Dvorano Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani na Miklošičevi cesti so do zadnjega kotička zasedli številni delegati iz vse Slovenije.

Mlade kmetške pokretaše je v izbranih besedah pozdravil neumorni in požrtvovalni pred-

Ivan Kronovšek, predsednik Zveze kmetških fantov in deklet in voditelj kmetško-mladinskega kulturnega gibanja

sednik Zveze, tovariš Ivan Kronovšek, ki je uvodoma pozval vse navzoče, da so z enominutnim molkom počastili spomin blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I., nato pa predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., ki je bila z gromkim odobravanjem sprejeta. Brzojavka se glasi: »Slovenska kmetška mladina se na svojem letnem zboru z izrazi vdanosti poklanja svojemu kralju. — Zveza kmetških fantov in deklet v Ljubljani.«

Zatem je tovariš predsednik podal svoje poročilo o delu Zveze v pretekli poslovni dobi. Iz izčrpnega poročila povzemamo:

»Odjek lanskega leta »Tabora kmetške mladine« je podkrepil naše organizacije in množil številne kmetške fante in dekleta, ki so se pridružili našemu gibanju in ustanovili nova Društva kmetških fantov in deklet ter tako pomnožili našo kmetško-mladinsko organizatorično družino.

V preteklem letu lahko zabeležimo nov porast naših društev, od katerih je velika večina uspešno delovala. Vsi uspehi so odvisni od posameznih funkcionarjev in tam, kjer so bili slednji na mestu, organizacija napreduje in ugled raste, kjer pa nimajo močne volje in korajže, tam se tudi pojavlja od časa do časa zastoj. Iz tega se vidi, da se še nismo otresli stare vzgoje, ki je ustvarila v našem kmetškem človeku prepričanje manjvrednosti, nesposobnosti in prevelike odvisnosti. Povsod tam, kjer so tovariši in

tovarišice na mestu, so uspehi najlepši. Ugled organizacije raste in splošni položaj se boljša v korist skupnosti.

Kdor pazno ne zasleduje vsega dela, ta tudi ne vidi velikega pomena, ki ga naše gibanje izpričuje vedno glasneje. Ako pa se zamislimo, smo v preteklem letu z našimi manifestacijami, zborovanji, raznimi tekmami, tečaji, predavanji, igrami, izleti in vsem drugim podrobnim delom dokazali, da smo ena najvažnejših organizacij v Sloveniji. To delo hočejo naši nasprotniki omalovaževati in nam po drugi strani izpodkopavati ugled z različnimi podtikalnji, računajoč, da so kmetški ljudje še vedno tako lahkoverni in ne bodo spoznali, da smo organizacija, katere vodstvo je popolnoma v naših rokah.

S tega stališča enkrat za vselej odklanjamo razna sumničenja, ki imajo samo zle namene, in odločno izjavljamo, da delamo in da bomo delali tudi v bodoče izključno na našem programu, ki gre za tem, da prosvetno in kulturno dvignemo kmetške ljudi in našo vas.

Kmetško misel, ki nas vse veže v to veliko družino, negujemo in jo oblikujemo. Kmetška misel je osnovna misel. Vsi gledamo približno enako na vse pojave okoli nas. V potankostih se sicer posamezniki lahko razlikujejo, v osnovnih vprašanjih pa med nami kmetškimi ljudmi ne more biti razlik, ker imamo iste potrebe, isto življenje in iste težave. Radi tega z lahkoto premagujemo včasih se pojavljajoče razlike v podrobnostih kmetške misli, ker osnovna kmetška misel, ki nas druži, predvsem terja od nas vseh, ki ji pripadamo, da smo složni in da malenkosti vedno podredimo stvarjem splošne koristi.

Delo za duševno neodvisnost

Radi tega so popolnoma zgrešeni prozorni očitki o nepravilni usmerjenosti »mlade zelene garde«. Da, usmerjeni smo, toda njene vezi vse vodijo k duševni neodvisnosti, k izobrazbi in k samousposabljanju za umevanje in bodoče pravičnejše soodločevanje v vseh stvareh, ki se tičejo naše vasi.

Jasno je, da preveč našo organizacijo samo kmetška misel in še bolj jasno je, da zato kmetška misel zmaguje, ker se vsi zavedamo moči in sile organizacije, ki more doseči edina za našo teptano vas to, česar posamezniki ne morejo. — Ravno radi tega spoznanja se kmetški fantje in dekleta oklepamo svojih pravih kmetških organizacij s tako ljubeznijo in požrtvovalnostjo, da to razumljivo tega ali onega bode v oči, ko vidi, da se kmetška mladina osamosvaja v mišljenju.

Pri vsem našem delu naj nas vodi vedno zavest, da smo popolnoma in v vsakem oziru navezani na lastne moči, lastno sposobnost in močno voljo. Od nikoder ne pričakujemo pomoči, temveč se zanesimo samo na same sebe!

Tajnikovo poročilo

Iz poročila tajnika tovariša Staneta Škrabarja je razvidno obširno pisarniško delovanje zvezne pisarne, ki ne more vsega dela opravljati kot bi trebalo, ker je premalo delavcev na razpolago, vendar pa je razvidno, da so bili vsestranski stiki centrale z včlanjenimi društvi zelo tesni. Pisarniški sistem se je v preteklem poslovnem letu izboljšal, čaka pa še mnogo stvari izpolnitve, ko bo za to dovolj sredstev.

V zadnji poslovni dobi je bilo ustanovljenih 28 novih društev, tako da je 152 Društev kmetških fantov in deklet. Članstvo pa je poraslo od 11.316 na 18.173, med tem 34 odstotkov deklet. Delovanje vseh društev je bilo zelo zadovoljivo.

Poročilo kmetško-strokovnega odseka, ki ga je podal načelnik odseka tov. inž. Ivo Jelatin, navaja, da se je posvečala vsa skrb zlasti strokovni izobrazbi. V tem oziru so bili zlasti uspeš-

ni različni poskusni kroški, kjer se je mladina v kmetijsko-strokovnem pogledu samostojno vzgajala. Tako je bilo ustanovljenih več krožkov za vzrejo prašičev, perutnine, zelenjave, krompirja itd. Za tovrstno strokovno izobrazbo kaže mladina veliko zanimanje in navdušenje.

Poročila odsekov

Za kulturno-prosvetni odsek je poročal načelnik tov. dr. Srečko Goljar. V pretekli poslovni dobi je v tem pogledu delo organizirane mladine nenavadno poraslo ter se pomnožilo. Vsa društva so priredila 328 predavanj, 42 filmskih predavanj, 439 izobraževalnih sestankov, 24 fantovskih tečajev, 28 dekliških tečajev, 2 dramska tečaja, 2 koncerta, 195 gledaliških iger, 4 akademije, 163 poučnih izletov, 27 mladinskih zborovanj. Sama Zveza je priredila 1 fantovski in 1 dekliški prosvetno-organizatorični desetdnevni tečaj v širšem obsegu.

Tovariš dr. Viktor Maček je kot načelnik poročal za kmetško-sportni odsek. Letne mladinske prireditve in tekme je treba zreti predvsem kot manifestacije skupnosti in enotnosti vasi, kmetškega ponosa in poguma. Vse društvene edinice so v tej panogi svojega udejstvovanja priredile 71 tekem koscev, 43 tekem žanjic, 19 smučarskih tekem, 86 izletov, 25 kolesarskih dirk, 18 tekem tesačev, 3 konjske dirke, 4 pravalne tekme in 1 tekmo mlatičev.

Za ženski odsek je navajala načelnica tovarišica Ivanka Bergant-Zorko, da so posamezni društveni in podoborovi dekliški odseki posvečali pozornost predvsem praktični gospodinjstvi vzgoji kmetškega dekleta; v tem pogledu so odseki izvršili ogromno delo. — Za dijaški in zunanji odsek sta poročala tov. Stane Tomšič in France Hočevar. — Po poročilih funkcionarjev izvršilnega odbora in načelnikov odsekov so poročali predsedniki zvezinih podoborov, tako za celjski podobor tov. Tone Merslavič, za ljubljanski tov. Alojz Avsec, za novomeški tov. Lado Šurla, za krški tov. Tine Horvatič, za ptujski tov. Joško Tomažič, za notranjski tov. Ivan Korošec in za konjiški tov. Martin Grum.

Ta poročila predsednikov podoborov, ki so opravili največje delo kulturno-prosvetnega delovanja organizirane kmetške mladine, so najjasneje prikazala vso pomembnost mladega kmetškega pokreta, pa tudi brezprimerno ljubezen in požrtvovalnost, ki jo zdrava slovenska kmetška mladina pokretu posveča.

V imenu nadzornega odbora je poročal tov. Fran Trček, ki je dosedanjemu odboru predlagal razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

V obsežni debati o poročilih, v katero so posegali zlasti tovariši Jože Blaž, Jože Dolenc, Vlado Kreft, Martin Grum, načelnice ženskih odsekov in predsedniki podoborov, je zlasti govor tovariša Ivana Nemea, ki je izrekel vse priznanje dosedanjemu odboru in zlasti njegovemu neumornemu predsedniku Ivanu Kronovšku, ki je hodil od vasi do vasi in nosil besedo kmetške kulture, za kar se mu morajo tovariši in tovarišice zahvaliti tako, kot se more samo kmetška duša. Viharne ovacije požrtvovalnemu in nikoli omagajočemu predsedniku so pričale, kako kmetška mladina ceni nesebično delo za skupnost.

Sprememba pravil, volitve novih odborov in delovni načrt

Po opoldanskem odmoru, v katerem so si eni ogledali velesejem, drugi pa sodelovali pri izdelavi delovnih načrtov posameznih odsekov, so po daljši debati bila sprejeta nova pravila, ki upoštevajo že obstoječo funkcijo zvezinih podoborov in okrožnih odborov in ki prenašajo usmerjevanje važnejšega dela na same kmetške fante in dekleta, na predsednike podoborov, ker pač oni najbolj poznajo potrebe in želje podeželja. Tako je sedaj poleg izvršilnega odbora ustanovljen še glavni odbor, sestojec iz predsednikov podoborov.

Po samo eni predloženi listi je bil soglasno izvoljen takle odbor:

Predsednik Glavnega in izvršilnega odbora: Ivan Kronovšek iz Orle vasi. Glavni odbor tvorijo tovariši: Joško Tomažič iz Vitana pri Ptuj, Ladi Šurla, iz Straže pri Novem mestu, Tine Horvatič, iz Krške vasi, Tone Merslavič, iz Sv. Primoža pri St. Jurju ob j. žel., Ivan Kerošec, iz Nove vasi na Blokah, Martin Grum, iz Loč pri Poljčanah in Alojz Avsee, iz BERICHEVEGA.

Izvršilni odbor: podpredsedniki tovariši Tine Janhar iz Zej pri Medvodah, Tine Horvatič in Joško Tomažič, za tajnika Stane Škrabar in namestnika France Hočevnar, za blagajnika Jakob Škrabar ter člani odbora: Viktor Hrovatin, Pavle Mare, Viktor Rozman, dr. Srečko Goljar, dr. Viktor Maček, inž. Ivo Jelačin, Lejzka Jarnovič, Jože Blaž, Dolfe Šauer in France Gerželj.

Nadzorni odbor: Franjo Pavlica, ing. Janez Zaplotnik in Stane Tomšič.

Končno so načelniki vseh odsekov prečitali delovne načrte za bodoče leto, ki predvidevajo razširjenje in izpopolnitev dosedanjega dela. Tudi drugi sklepi, sprejeti pri slučajnostih, morejo organizaciji in njeni neodvisnosti ter usmeritvi k podvojenemu prosvetnemu delu samo koristiti, k čemur moramo vsi prispevati.

*

Prekopa pri Vranskem

Skoro v vsaki vasi po vsej širni Sloveniji že obstoji Društvo kmečkih fantov in deklet.

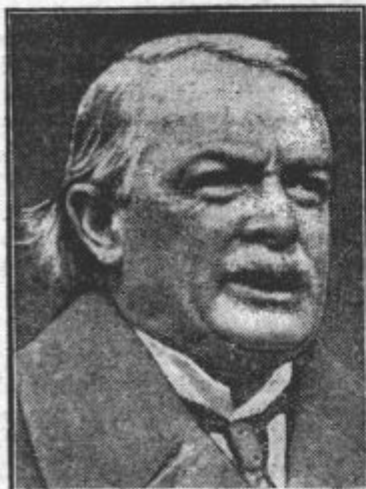
Vse do zadnjega časa je pri nas vladalo v tem pogledu mrtvilo. Letošnje poletje je pa predramil klic po kmečki organizaciji tudi naše fante in dekleta. Osnovali so pripravljalni odbor, kateremu predseduje gđ. Fani Karničnikova. Imeli so več sestankov, pripravili pravila ter že pričeli z delom. Uspeh tega dela se je pokazal v nedeljo dne 8. septembra t. l.

Uprizorili so v domu tukajšnjega gasilnega društva — katero je dalo pripravljalnemu odboru v svojem domu na razpolago tudi prostore za sestanke in jih vsestransko hvalevredno podpira ter jim gre v vsakem pogledu na roko — veseloigro »Poslednji mož«. Vsi igralci so nad vsako pričakovanje odlično rešili vloge in želi pri občinstvu simpatije, katere je izkazovalo s ponovnimi aplavzi. Uprizoritev je uspela v vsakem pogledu zelo dobro.

Cim bodo potrjena pravila, se bo vršil ustanovni občni zbor. Skušalo se bo zanjeno nadoknaditi.

Krepka volja in delo ustvarita človeka, brezdelje pa zločinca!

Orla vas. V torek 10. septembra smo pokopali na braslovškem pokopališču ob lepi udeležbi g. Franca Kajtnerja, tukajšnjega posestnika, ki je umrl po dolgotrajni in težki bolezni v 67. letu svoje starosti. Pokojni je bil priden in skrben oče in gospodar in splošno priljubljen. Za brezplačno streho, ki jo nudi tukajšnjemu Društvu kmetijskih fantov in deklet, se mu je isto oddolžilo s krasnim vencom, kot svojemu dobrotniku. Zelo težko ga bodo pogrešali domači in sosedje. Naj v miru počiva. Preostalim pa naše iskreno sožalje!

L. George, bivši angleški min. predsednik

Beleške

Minister brez listnice dr. Miha Krek brani zelene kravate

To nedeljo je imel v Križevcih pri Ljutomeru mladi minister brez listnice dr. Miha Krek shod JRZ. Na tem shodu je g. minister v svojem govoru med drugim govoril tudi o zeleni barvi in zelenih kravatah ter dejal: »Vidim, da imate nekateri zelene kravate, zdi se mi, da pomeni to upanje, da je minil čas, ko so vas zaradi zelenih kravati preganjali. Takrat smo hoteli vsem samo povedati, da smo skupaj, vas pa so proglasili za protidržavne. Preganjali so vas tisti, ki imajo zelene zastave kmetijske internacionale na prsih in ki hodijo med vas z zeleno zastavo kmetijske internacionale ter vas razdvajajo. Ko boste delali na temelju našega strankinega programa, bodo zopet prihajali med vas s to zeleno zastavo, rečem pa vam, ne govorite z njimi, povejte jim samo: Ko smo bili v zelenih kravatah, nas niste poznali. Sedaj vas mi, ki imamo zelene kravate, nočemo poznati.«

Domoljubove uganke

»Domoljub« jo pa pogrunta! Pravi, da hinavsko zavijamo oči, ker zahtevamo, da odločaj o kmetu — kmet. Zraven nam očita advokate in mesarje, pa imajo »Domoljubovi« ljudje sami vendar advokata za ministra in tudi jedo meso, ki je kupljeno — pri mesarjih.

Zastran advokatov in mesarjev bi bilo torej še nekam lahko govoriti z »Domoljubom«, le beseda kmet ga bode v oči. Čudno je le, zakaj se potem vprav »Domoljub« imenuje tako rad — kmetškega prijatelja?

Uganko bodo znali najbolje rešiti pač le — naši kmetje.

„Kdor je zapisan v krstni knjigi“

Naša mirna in stvarna izvajanja o plesu so »Domoljub« zaprla sapo. Ker ni vedel nanje odgovoriti nič stvarnega in pametnega, se je zatekel k tejle trditvi: »Mnenje Cerkev in odredbe škofov glede plesa so gospodom okrog »Kmetškega lista« znane. Te odredbe veljajo za vse, ki so zapisani v katoliški krstni knjigi.«

Sicer se nam močno »rošča«, ko nas je »Domoljub« tukaj počastil z »gospodi«, čeprav nas je malo prej hrulil z mesarji, vendar kljub temu poklonu ne moremo molčati in treba povedati gospodu »Domoljub«, da ga je s pripombo o katoliški krstni knjigi — strahovito polomil!

Zakaj? Zato, ker potem vsi tisti, ki kot katoliki plešejo v kat. Unionu v Ljubljani — menda niso zapisani v tej krstni knjigi! — Kaj, če bi si mi privoščili porednost in takole za predpust objavili imena vseh onih strogo katoliških glav, ki jih zapelje plesna muzika?

Kar se tiče zaplotniške pripombe o prizorih, ki da jih je ne vemo kdo lahko opazoval na prireditvah kmetijskih fantov in deklet, pravimo samo: Povejte kraj, ime in zlo dejanje. Sumničiti kar »na čez« je vselej in povsod podlo. — Nikakor nočemo trditi, da smo kmetje sami svetniki, seveda pa tudi ni med nami nikogar, ki bi bil tako »nobel«, da bi se smel za svoje debele grehe »pokoriti« v znamenitem zdravilišču.

Mislimo, gospoda, da smo povedali dovolj jasno, zato pa — pika.

Dopisi

*

Ormož. V nedeljo dne 15. septembra t. l. se je vršil redni občni zbor Vinarske posredovalne zadruge, ki šteje nad 100 članov vinogradnikov iz ormoško-ljutomerskih gor. Predvsem se je agotovilo, da obeta letošnja vinska

Celo življenje

zdravi,
lepi
zobje!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

trgatev prav dobro kapljico, ki utegne biti v primeru še nadaljnjega lepega vremena boljša od lanske. Tudi kvantiteta bo prav obilna, ker sponladanski mraz vinski trti ni mnogo škodoval. Dosti skrbi povzroča vinogradnikom vprašanje cene za vinski mošt. Slišijo se že vesti, da neki vinski trgovci obljublajo za vinski mošt 1 do 2 dinarja od preše. Tako izrabljanje vinogracnika je vse obsodno vredno. Izborjen pridelek, pa taka sramotna cena! Vinogradniki se nahajajo v hudi denarni stiski, ter so v mnogih primerih pač primorani prodati svoj vinski pridelek po vsani še tako sramotni ceni. Tukaj naj bi pač posegla oblast vmes in napravila red, ter tako obvarovala obubožanega vinogradnika pred občutno škodo, ki mu preti od strani brezvestnih vinskih prekupecev in špekulantov. Cena za vinski mošt od preše same bi se naj določila vsaj na 4 Din. Ker bo kvaliteta, kakor vse kaže, izborna, se potem pretočeno vino pač lahko toči po gostilnah po 10 Din, pri čemer bo trgovec in gostilničar še vedno imel svoj primerni zaslužek. Debatiralo se je tudi o potrebi izpremembe vinskega zakona, da se ukine paragraf, ki dovoljuje rezanje manj vrednega vina z dobrim vinom, na primer ljutomercanom, ker se pri takem početju dogajajo zlorabe v škodo našega vinogradarstva, posebno pa trpi sloves našega ljutomercana. Banačan in dalmatinec se naj v prometu označita s svojo provenienčno firmo, ne pa da se pomešana z ljutomercanom točita pod firmo »ljutomercan«. Zadruga si bo najela v Ormožu lastno klet, v katero bo sprejemala mošt in vino onih zadrugnikov v šrambo, kateri nimajo lastne kleti. Tudi sicer bo dajala vinskim trgovcem in gostilničarjem naslove svojih članov.

Polkovnik Moritz von Faber du Faur, nemški voj. ataše v Beogradu

Žalostno znamenje časa

Ze ponovno smo opozarjali v našem listu, da nam je sedanja doba prinesla tudi duhovno propast.

Skoraj ni dne, da ne bi čuli o ubojih, ropih, napadih in drugih nezdravih pojavih, ki kvarijo duhovno lice našega naroda.

Pravkar pa smo prejeli sporočilo, da je v Središču ob Dravi neka 15letna deklica vrgla svoje novorojeno dete v potok.

Cloveku zastane kri, ko to sliši. Petnajstleten otrok — morilec svojega otroka? Ali je to sploh mogoče?

So ljudje, ki bodo nesrečno mlado mater obsojali. Tudi mi ne moremo in nečemo odobravati njenega grdega ravnanja. Vprašanje pa nastane:

Kdo je pravi krivec tega zločina?

Brez obotavljanja in mirne vesti trdimo, da je neposredni krivec tisti, ki je bil tako lahkomisljen ali propadel, da je nevednega in neizkušenega otroka zapeljal! Ako jih je bilo več, kakor trde poročila, je to tem hujše. Kdor namreč brez zavesti odgovornosti, iz slepe strasti in le za trenutno naslado zavaja drugega v

nepremišljena dejanja, je zločinec! Tu ne pomaga nobeno opravičevanje in noben izgovor.

V vprašanju o krivdi pa moramo seči še globlje:

Kje tiči poglobitveni vzrok?

Za vsako bolezen je treba poznati pravi vzrok, če jo hočemo zdraviti. In tej bolezni je glavni vzrok — napačna vzgoja.

O tem smo v našem listu že pisali in vprav to žalostno dejanje kričeče potrjuje pravilnost naših izvajanj. Napačna, hinavska vzgoja, ki pusti mladega človeka v najusodnejših letih v temi, je (poleg drugih pogojev, seveda) poglobitveni vzrok takih zablod.

Vzlic nevarnosti, da nas kdo utegne napačno razumeti, ponavljamo danes klic staršem in vsem onim, ki jim je dana prilika za vzgojno delo na deželi. Pobriganjajte se za našo mladino! Učite jo, učite jo s tisto odkritosrčnostjo, ki je mladina od vas podzavesno pričakuje in ima tudi pravico do nje. Ako bodo vsi činitelji na vzgojnem polju v polni meri izvršili svojo dolžnost, ako bodo mladino pravočasno in prav poučili, potem nam ne bo treba pisati o tako žalostnih pojavih, ki uničujejo življenje poedin-
cev in sramote ves narod.

Novice

*
Z današnjo številko smo pričeli priobčevati novo, zanimivo povest

Izobčenci

Povest je zajeta iz žive, neposredne sedanjosti in slika bedo, propast in hrepenenje po moralnem in socialnem dvigu onih, ki jih je brezposelnost pahnila iz človeške družbe.

Zanimivo domače okolje, polno perečih vprašanj, ki nas tarejo dan za dnem, ostro črtanje značajev, vse to daje povesti čisto svojski čar.

Prepričani smo, da bomo s to povestjo ustregli vsem našim čitateljem. Zato jih tudi prosimo, naj pokažejo današnjo številko svojim znanecem in prijateljem in nam pridobijo kar največ novih naročnikov.

*
Uprava Kmetijske Matice ponovno prosi vse svoje gg. poverjenike, naj ji čimprej vrnejo nabiralne pole, ker so knjige pripravljene za tisk in je treba določiti naklado. Ker se bodo tiskale knjige tudi letos v omejenem številu, naj si jih vsakdo takoj naroči, ker se mu sicer zna dogoditi, da bo na svoje prepozno naročilo dobil odgovor, da so knjige razprodane. Članarina Kmetijske Matice znaša 20 Din, poštino za knjige je treba plačati posebej. Vsak član prejme štiri knjige. O teh spregovorimo v prihodnji številki obširneje.

Zreale ne pokaže vedno prav! To se najbolj vidi na Vaših zobeh. Na zunaj so lahko še tako lepi in čisti, znotraj jih pa razjeda zobni kamen. Zaradi tega negujte svoje zobe redno z zobno kremo Sargov KALODONT, ki ima v sebi učinkoviti dodatek sulfocinoleat dra. Bräunlicha. S tem odpravite polagoma, vendar zanesljivo zobni kamen in preprečite, da se naredi drug. Za izpiranje in razkuževanje ustna voda Kalodont.

Blizu Celja je izvršil nekdo grd zločin nad 12 letno deklico. Mala je šla z materjo nabirat drva v gozd proti levškemu mostu. Ko se je v gozdu nekoliko oddaljila od matere, jo je začel zalezovati neznan mlad možki. Vrgel ji je drva raz ramo, ji z roko zatisnil usta in jo je odvedel. Ko je le ni bilo domov, jo je šla mati z mlajšo hčerko iskat. Našli sta jo v gozdu hudo poškodovano. Malo revico so prepeljali v bolnico, zločincu pa je menda že na sledu policija.

Abesinska sodišča sodijo kljub modernim časom, v katerih se nahajamo, še vedno brez vsake tinte, svinčnikov in tudi brez vsakih papirjev, pa pravijo, da razsodbe prav dobro držijo

V Tišini (Prekmurje) so neznani vlomilci vdrli v cerkev. Odnegli so iz tabernaklja dragocen ciborij, vreden nad 5000 dinarjev in več drugih dragocenosti.

V Četah je mlatilnica zmečkala roko petnajstletnemu posestnikovemu sinu Jožefu Potratl. Ponesrečenca so pripeljali v ljubljansko bolnico, kjer so mu morali zdravniki poškodovano roko odrezati, da so mu tako rešili vsaj življenje.

V Arji vasi je te dni padel s kozolca dninar Martin Lesjak. Pri padcu so se mu pretresli možgani in se je tudi sicer tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v celjsko bolnico. Lesjak je v bolnici še isti dan umrl.

V Vardarcih je pogorela hiša kmeta Stefana Poredoša. Vnele so se menda saje v dimniku. Ogenj je povzročil 20 tisoč dinarjev škode, zavarovan pa je bil Poredoš samo za 7000 dinarjev.

V Mali Zadobrovi, občina Devica Marija v Polju, si je 33 letni kmetijski fant France Kos sam vzel življenje. Pravil je že prej večkrat, da pojde v Savo, vendar ni tega nihče vzel resno. Ta dan pa sta se z očetom nekaj sporekla, nakar je Fran-

Trgovina z mešanim blagom,
lastna izdelovalnica odelj

IVAN A. GROSEK TREBNJE

naznanja ponovno znižanje cen vsemu manufakturnemu blagu, posebno klobukom, dežnikom, moškim srajcam, ženskim nogavicam, torbicam ter vsem krojaškim, šiviljskim in čevljarским potrebščinam. Posebno je pa izpopolnil in do skrajne meje pocenil vse vrste usnja.

Žaupajte, da kupite pri meni najcenejše.

Sveže blago, poštena mera, nizke cene — za to Vam jamči

dober glas staroznane trgovine Grosek

ce naglo izpil steklenico lizola. Oče ga je sicer takoj prepeljal v bolnico v Ljubljano, kjer mu pa zdravniki niso mogli nič več pomagati. Tako je nepremišljeno dejanje, ki ga je fant po vsej priliki napravil v duševni zmedenosti, plačal siromak z življenjem.

V Celju je na postaji hotela dati življenju slovo neka 23 letna brezposelna natakariča, doma iz St. Jurija ob Taboru. Zaprla se je v stranišče in pila lizol. Ostri lizolov duh je postal ljudem sumljiv, pa so s silo odprli vrata in našli nesrečno mladenko že v nezvesti. Z reševalnim avtom so jo takoj prepeljali v bolnico, kjer so ji zdravniki oteli življenje.

Iz Sv. Miklavža pri Hočah je doma posestnik Ivan Hergot, ki so ga sosede iz sovraštva lažnivo ovadili po treh letih, da je zažgal svoje gospodarsko poslopje in dvignil visoko zavarovalnino. Na sodni razpravi v Mariboru se je izkazalo, da je posestnik nedolžen in da je le žrtev zlobnega sovraštva. Zato je bil posestnik oproščen in bo zdaj lažnive priče tožil zaradi krivega pričevanja.

Pri Sv. Marjeti niže Ptuja je obhajal te dni 70 letnico svojega rojstva posestnik Franc Miki.

V Stražici pri Vojniku si je 5letna Vrečkova Stefanija pri padcu zlomila roko. Otroka so morali prepeljati v bolnišnico.

Iz Češnjice pri Konjicah je bila doma Ana Grašič, 19letna posestnikova hči, ki ji je te dni smrt utrgala nit življenja v celjski bolnišnici.

V Spodnjih Pirničah pri Kašlju je ondan v mraku podrl neznan kolesar 65letnega referenta pri ministrstvu za kmetijstvo, Antona Lavriča iz Blok pri Ložu. G. Lavrič se je pri padcu notranje poškodoval in si tudi pokvaril desno nogo.

V Radizelu je padla iz motorne priklopie predica Marija Kranjčeva. Pri padcu se je nevarno poškodovala na glavi.

Iz Šeš pri Sent Pavlu je bila doma dninarjeva žena Ivana Vedenik, ki jo je te dni v celjski bolnišnici smrt rešila dela in trpljenja.

V Trbovljah je pred trgovino g. Germa avto ravnatelja cementne tovarne Wurmserja vrgel čez cestno ograjo Miciko Poserjevo. Tik pred avtomobilom je hotela zleteti čez cesto. Obležala je nezavestna onkraj ograje. Takoj so jo naložili na avto in jo prepeljali v bolnico, kjer so jo spet spravili k zavesti. Poškodbe ima na glavi in levi roki.

V Košakih pri Mariboru so delavci in kmetijski fantje popivali v neki gostilni. Imeli so tudi godca. Ko se je ta hotel okoli 1. ure ponoči posloviti, so ga delavci napadli, ga pretepli in nekdo ga je z nožem nevarno ranil v tilnik. Poškodovanec se zdravi v mariborski bolnici, napadalce pa zasledujejo orožniki.

Na Tezmem pri Mariboru je krojaški pomočnik Martin Kovačič pomotoma zavžil preveč opija, ki ga je imel predpisanega za zdravilo. Postalo mu je slabo in v bolnišnici so mu ugotovili zastrupljenje.

Na Sladki gori je v tamošnji tovarni za lepenco po nesrečnem naključju prišel delavec Alojzij Koren z roko v stroj. Nesrečnemu delavcu je stroj roko popolnoma zmečkal. Morali so ponesrečenca prepeljati v mariborsko bolnišnico.

Med Savo in Litijo je vlak povozil kaplarja Miodraga Markovića, ki je služil pri 40. pešpolku v Ljubljani. Pripeljal se je bil z več vojaki svojega polka v Litijo. S svojim oddelkom je mož odšel na progo. Dne 17. t. m. je bil okoli 4. ure zjutraj pri uvoznem signalu, ko je privozil nasproti tovornjaku. Marković se je temu sicer umaknil, ni pa opazil brzotovornega vlaka, ki je vozil z nasprotne strani. Nesrečnega vojaka je lokomotiva udarila v hrbet in ga je vlekla še kakih 20 metrov s seboj. Nesrečnik je ves razmesarjen obležal na progi, kjer so ga zjutraj našli delavci mrtvega.

Teden Rdečega križa se je začel v nedeljo 15. t. m. in traja do nedelje 22. t. m. Ta čas je treba na vse poštne pošiljke (pisma, dopisnice itd.) poleg običajnih znamk prilepiti še posebno 50 parsko znamko Rdečega križa, ki jih dobite na vseh poštah uradih in povsod, kjer so na prodaj poštne znamke.

Okrog Radeč je že koncem zadnjega tedna padla slana, ki pa k sreči ni povzročila večje škode. Osmojena je samo fižolovka in bučevina.

V Beštanju ob Savi je sadjarska podružnica sezidala novo sušilnico za sadje. Dolga je 4 m, široka pa 3 metre. Na vsaki lesi bo v njej mogoče sušiti po 50 kg sadja. Les je v sušilnici 10. Sušenje sadja v eni lesi bo stalo 5 Din.

V Grahovem nad Cerknico je požar v ponedeljek 16. t. m. upepelil štiri kmetije. Gasiti so pomagali tudi orožniki in se je pri tem človekoljubnem delu orožnik kaplar Franc Lomberger tako nevarno opekkel, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

Kmetsko prosvetno društvo »Brazda« v Ljubljani vabi svoje članstvo na redni občni zbor, ki bo v ponedeljek 23. t. m. ob pol osmih zvečer v lokalu Zveze kmetskih fantov in deklet v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1, z običajnim dnevnim redom. — Predsednik.

V Dobrovi pri Hočah je hotel 40letni Josip Lovrenčič na vsak način prisiliti svojega tasta Tomaža Ferka, da bi mu izročil kmetijo. Ker se ta ni dal omehčati, je čudni zet skozi okno streljal nanj. K sreči ga ni pogodil, pač pa je njega zaradi te čudne zetovske ljubezni prijelo sodišče. Ni mu pa prisodilo kmetije, ampak poldrugo leto strogega zapora.

V Lukovici pri Brdu je neki beograjski avto povozil 4letnega posestnikovega sinka Pavla Dolnarja. Avtomobilisti so otroka takoj pobrali, ga položili v avto in odpeljali v ljubljansko bolnišnico. — Take nesreče se vedno bolj množe, zato veljaj staršem opozorilo: Nikar ne pustite otrok begati in se igrati po cestah! Za igre so dvorišča in vrtovi, ceste pa so namenjene prometu!

V Žebniku pri Radečah je 18letni delavec sin Martin Knez kopal pesek. Plaz peska se je pri tem posul nanj in mu zlomil nogo.

V Mariboru pobirajo visokošolci podpise za pomilostitev političnih kaznjencev.

Po svetu

★

Pepelni dež. Zanimiv pojav je doživelo mesto Catamarca (Argentinijska) zadnjo nedeljo. Izra rane jutra se je usipal na mesto pepelni dež in že v zgodnjih dopoldanskih urah so bile vse ulice pokrite s plastjo pepela. Pepel je bil ognjeniškega izvora. Pred časom je namreč močno pričel delovati ognjenik Decapitado, ki leži južno od Aconcague. Pepel, ki ga je bruhal ognjenik visoko v zrak, je veter zanesel dalje in je zdaj v obliki pepelnega dežja padal na mesto Catamarca. Nekdaj bi bili kaj takega ljudje smatrali za božjo kazen, ali pa bi rekli, da je »narejeno«, napredujoča znanost pa nam danes vse take pojave zna pojasniti na edino pravilen, to je — naraven način.

Volkovi na Poljskem. Čeprav je zima še primeroma daleč, se je v vzhodnih predelih Poljske že pojavila volčja nadlega. V okraju Slonim se klatijo številne volčje črede, ki po pašnikih dan za dnem napadajo konje in govedo. Prebivalstvo je zaprosilo oblasti, da mu za boj proti volkovom pošljejo pomoči. Kmetje se pa seveda tudi sami

Naš pravi domači izdelek!

bore proti požrešnim zverem in zahtevajo, da jim oblast dovoli nošenje in uporabo orožja.

Japonke in kratki lasje. Odkar živi Japonka v vedno živahnih stikih z Evropo, se je tam marsikaj izpremenilo. Mladi rod se polagoma izneverja starim domačim šegam in se oprijemlje evropskih običajev. Japonci gledajo to z nejevoljo in zamerijo zlasti ženskam, da so si začele po vzoru evropskih družic striči lase. Ker jih niso mogli ukrotiti drugače, je bil po šolah pred koncem šolskega leta izdan ukaz, da si ne sme o počitnicah nobena učenka pristriči las. Tako so se dekleta s počitnic vrnila z dolgimi lasmi, ki so jih rada ali nerada česala in spletała po stari domači šegi.

V Ameriki bodo v teh dneh uvedli obvezno zavarovanje proti brezposelnosti. Na splošno je treba reči, da sprejema ameriško ljudstvo zelo povoljno socialne reforme prezidenta Roosevelta, ki skuša tudi v pogledu socialne politike ustvariti v državi pravične in znosne razmere.

Rudolf Gaj:

Izobčenci

Prvo poglavje.

Kdo bi neki utegnil biti mladenič, ki je vročega junijskega popoldne korakal z majhno usnjeno torbico pod pazduho po široki beli cesti? Bil je visok in vitek kot jelka, vendar mu je z obraza odsevala neka tiha žalost. Po prašni obleki in čevljih sodeč je moral prehoditi že dolgo, dolgo pot.

Kraj samotne hiše ob cesti je zavil k studencu in je v globokih požirkih srkal vodo. Hotel se je odpraviti dalje po cesti; pa si je nenadoma premislil in je zavil po shojeni stezi proti bližnjemu gozdu.

»Ej, Peter, Peter, žalostna ti mati,« je očitujoče vzdihnil sam sebi, ko je došel v gozdno senco. Pod košatim hrastom je slekel suknjič, ga razgrnil na tla in se je zleknil v senco.

Pol streljaja višje v hribu je šumel smrekov gozd. Tu in tam je med smrekami molčal temni bor.

Skrivnostno in božajoče je šumelo v teh vrhovih. Peter si je našel cigareto in se v trenutni brezbržnosti poigraval z dimom. Kako lepo bi bilo, je razmišljal kakor v sanjah, ako bi človek vedno mogel živeti tako! Kakor pri materi bi živel tu sredi dišečega in šepetajočega življenja, daleč proč od vseh težav in nadlog, daleč od vseh nizkotnosti, ki jih človeku vsiljuje boj za vsakdanji kruh. Zgradil bi si hišico, skro-

men dom, a svoj, svoj lastni dom, ki bi ga varoval in negoval kakor mati ljubljeno dete. Sonce bi ga božalo, ptičke bi mu pele, šumenje gozdnih dreves pa bi oskrbovalo godbo, ki je ne zmore noben človeški umetnik.

Dalje in dalje je šel v sanjah. Našel bi morda družico, mladenko, ki bi jo priklicalo srečno srce. V toplih nočeh bi v objemu sedela pred hišico in uživala srečo miru in čiste, požrtvovalne ljubezni.

Zdajci je zahreščalo nekaj v dračju in vzdramilo Petra iz zasanjanosti. Peter se je ozrl in zagledal v hosti čokatega neznanca, ki mu je prisodil komaj 23 let.

»Zdravo, tovariš!« se oglasi neznanec in brez vprašanja prisede k začudenemu Petru. Nato odloži polni nahrbtnik, si ga pripravi za vzglavje in se tudi on zlekne po zelenem mahu.

»Saj menda tudi ti potuješ?«

»Tudi,« meni Peter brezbržno. Ta trenutek si ni prav nič želel družine in je skoraj nejevoljen spričo neznančeve vsiljivosti. Vendar si ne more kaj, da si ne bi bolj natančno ogledal tujca. In ko ga takole motri, se mu začne zdeti prikupljiv. V obraz je skoraj predroben in suhljat, roke pa ima skoraj dekliške.

»Presneto je danes vroče,« prekrine neznanec mučni molk. »Takle gozd je nam izobčencem poleti isto, kar je pozimi premraženemu toplo ognjišče.«

Izobčenci?! Beseda je oplazila Petra kakor bič. Mahoma so bile pozabljene sanje. Grda, kruta resničnost je kakor pošast planila predenj.

»Ko bi ljudje ne bili tako samoljubni,« je

vzdihnil Peter. »Saj zemlja nudi vsem dovolj kruha in prostora — toda...«

Neznanec je zaničljivo zamahnil z roko, kakor češ:

»Saj ni vredno govoriti o tem!«

Obrisal si je znoj s čela in ponudil:

»Kadiš?«

»Kadim,« je pritrdil Peter, »vendar imam še sam nekaj cigaret.«

Spet sta oba obmolnila, kakor da ne vesta, kako in s čim bi začela. Čez čas se je šele razburil tujec:

»Ljudje, praviš? Kakšni ljudje?! To je go-lazen!«

Jezno je zaškrilpal z zobmi.

»Kadar pomislim na vse skupaj, me kar mrzla lomi po kosteh, tako sem divji —«

Vrgel je cigareto proč in se strmo zagledal v nebo. Bel oblak je tedaj zastrl sonce in ko je odplul mimo, mu je neznanec dolgo sledil z očmi.

»Na katero stran te pelje pot?« se je nato ozrl proti Petru.

»Prav za prav niti sam ne vem, kam bi se obrnil,« je Peter skomignil z rameni. »Dva meseca že tavam tako okrog, da sproti ne vem ne kod ne kam. Končno bom bos in nag in ne bom niti več smel med ljudi —«

Oni se je zasmejal:

»Tudi jaz sem že dolgo tukaj in poznam vse te kraje tako natanko, da sem jih že sit.«

»Ali si odtod doma?«

»Doma in ne doma,« se je skrivnostno nasmejal tujec. »Saj nas je tukaj pet —«

»Kje —?«

(Se nadaljuje.)

Ameriški predsednik mladini

O velikih naporih ameriškega predsednika Roosevelta za popolno prerojenje gospodarskega in socialnega življenja smo v našem listu že večkrat poročali. Oni teden se je predsednik obrnil do mladine ter ji med drugim sporočil:

»Priznati moramo, da mnogo tradicionalnih (zastarelih) načel, na katerih je temeljilo ameriško javno življenje, ne ustreza več dejanskemu položaju. Med drugim velja to zlasti za načelo popolna svoboda gospodarskega udejstvovanja in neovmešavanja državne skupnosti v gospodarsko življenje. Pod težo hude stiske smo morali priznati, da sistem izključnega gospodarskega individualizma ne more biti kos viharju gospodarske krize, vsaj ne brez podpore in sodelovanja državne skupnosti.

Prejšnji rod ni znal o pravem času računati z razmerami in okoliščinami, ki jih je nujnost prirodnih zakonov morala roditi v gospodarskem razvoju vsega sveta. Morali smo odločno pristopiti k izmenjavi starega in preživelega pojmovanja, če smo hoteli rešiti ameriško gospodarstvo zmede in poloma. Svoje delo moramo prilagoditi dejanskemu stanju neizprosne sedanjosti.

O novi dobi in novih časih tudi pri nas že dolgo govorimo in pišemo. Tudi kmetje to vemo in zahtevamo. Toda vse ostane vedno pri stari, kajti komur se dobro godi, ta nima interesa, da bi se kaj izpremenilo in ustvarilo.

Kmetje v drugih državah

odločajo v svojih stanovskih vprašanjih vse sami, pri nas pa samo v malenkostih. Zato nam je življensko potrebna stanovska organizacija.

Žrebanje

Tobačne srečke

Pri žrebanju, ki se je vršilo dne 14. septembra t. l., so bile amortizirane sledeče serije:

2, 27, 311, 630, 659, 869, 965, 1034, 1064, 1133, 1197, 1249, 1434, 1466, 1518, 1971, 2136, 2304, 2361, 2510, 2595, 2791, 2965, 2996, 3105, 3108, 3301, 3657, 3841, 4022, 4218, 4220, 4281, 4576, 5157, 5189, 5190, 5395, 5461, 5516, 5587, 5643, 5898, 5958, 5980, 6071, 6297, 6355, 6395, 6501, 6708, 7071, 7230, 7367, 7460, 7493, 7529, 7547, 8040, 8161, 8249, 8745, 8838, 9002, 9375, 9386, 9403, 9555, 9718, 9772.

Večje dobitke so zadele naslednje serije: ser. 5813, št. 31 Din 75.000—; ser. 2135, št. 27 Din 2000—; ser. 6341, št. 70 Din 500—; ser. 8703, št. 35 Din 500—;

po Din 100— so zadele naslednje serije: ser. 814, št. 81; ser. 1873, št. 17; ser. 5488, št. 49; ser. 6118, št. 75; ser. 6511, št. 64; ser. 6978, št. 86; ser. 7246, št. 68; ser. 7319, št. 76; ser. 7614, št. 14; ser. 8127, št. 50;

po Din 50— so zadele naslednje serije: ser. 837, št. 70; ser. 1205, št. 56; ser. 1487, št. 15; ser. 1509, št. 56; ser. 3044, št. 11; ser. 4292, št. 52; ser. 4390, št. 23; ser. 4410, št. 86; ser. 4826, št. 69; ser. 558, št. 94; ser. 5944, št. 11; ser. 5972, št. 4; ser. 6081, št. 90; ser. 6385, št. 53; ser. 7094, št. 22; ser. 7628, št. 79; ser. 8407, št. 38; ser. 8926, št. 14; ser. 9253, št. 81; ser. 9345, št. 71.

Radio

od 22.—29. septembra 1935

Nedelja, 22. sept.: 7.30: Pridobivanje čistega in zdravega mleka (Fr. Pavlica) — 10.00: Versko predavanje (p. Valerian Učak) — 16.15: Za našo gospodinjino: O sadju (gdč. Travnova).

Torek, 24. sept.: 18.40: Kitajske npravi (Franc Terseglav).

Sreda, 25. sept.: 18.40: V spomin Franju Šuklju (dr. Lončar).

Petek, 27. sept.: 18.00: Ženska ura: Paradižniki (ga. Vika Kraigherjeva) — 18.40: Delavska ura: Naše delavsko vprašanje (Smersu Rudolf).

Sobota, 28. sept.: 18.40: Zunanji politični pregled (dr. Anton Kuhar).

Sejmi

23. septembra: V Bučki, Dovjem, Novi vasi na Blokah, Završeh, Lescah.

24. septembra: v Slovenski Bistrici, Dolnji Lendavi, Cankovi.

26. septembra: Turnišču.

27. septembra: v Koprivniku, na Krki, Travi, Sv. Urbanu pri Ptuj.

28. septembra: v Ptuj, Muti.

Vrednostni papirji

2½% Vojna škoda	Din 368—369
7% investicijsko posojilo	Din 80—82
7% Drž. hipotek. banka	Din 75—76
6% begluške	Din 64—65
4% agrarne	Din 45—46
7% Blair posojilo	Din 71—72
8% Blair posojilo	Din 80—81
Privilegirane agr. banke	Din 230—233

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'40
1 nemška marka	Din 17'60
1 švicarski frank	Din 14'24
1 angleški funt	Din 217—
1 avstrijski šiling	Din 9—
1 francoski frank	Din 2'88
1 češkoslovaška krona	Din 1'81
1 italijanska lira	Din 3'56

TISKOVINE

vseh vrst trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni list, karte in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA GREGORČIČEVA 23
Tel 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

Ugodna prilika

Na sodni dražbi v Višnji gori se bo prodalo dne 3. okt. t. l. posestvo z mlinom in elektrarno na Krki.

Kupci vabljeni!

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

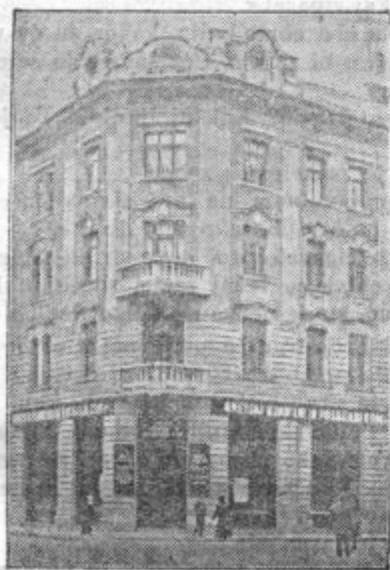
v Ljubljani

Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmično moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne „Illova“, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavlj.: „Kmetijski dom“. Žiro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. JAMSTVO ZA VSE VLOGE presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12 in od 3—5, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000—

Rezerve: Din 1.300.000—